

Mònica, any 1676. Un escàndol sexual al Palau d'Anglesola

Joan Yeguas Gassó

Museu Nacional d'Art de Catalunya

RESUM: El present estudi és una crònica de la violència exercida sobre una dona per una comunitat local. A partir d'un procés judicial, són interrogats una sèrie de sòrdids testimonis i, amb el llenguatge col·loquial d'aquella època, tenim coneixement de l'establiment d'una prostituta anomenada Mònica al Palau d'Anglesola. De forma col·lateral, ens assabentem de quina és la moral social i quines són les forces vives del poble i les conseqüències que van tenir els seus actes: l'expropiació de la casa i el desterrament.

PARAULES CLAU: prostitució, sexe, Pla d'Urgell, violència grupal, moral

ABSTRACT: This study is a chronicle of the violence against a woman by a local community. Based on a judicial process, a series of sordid witnesses are questioned and, using the colloquial language of that time, we know the existence of a prostitute named Mònica and resident at the Palau d'Anglesola. In a collateral way, we find out what is the social morality and what are the living forces of the town and the consequences of their actions: the expropriation of the house and the banishment.

KEYWORDS: prostitution, sex, Pla d'Urgell, group violence, morality

LLUNY DE LA HISTÒRIA OFICIAL

Sovint s'ha vist la història com una successió ordenada d'esdeveniments de caire polític, però més enllà hi ha la vida quotidiana, plena de personatges anònims. Aquestes històries allunyades de l'oficialitat

ens són properes i, habitualment, només ens arriben a través de documents relacionats amb infraccions: crims, robatoris, prostitució, homosexualitat, etc. Moltes de les víctimes són dones que no s'ajustaven a la idea de moralitat que existia en la societat del passat i, per aquest motiu, acabaren patint càstigs i altres violències.

En el cas que ens ocupa analitzem un document (fig. 1) en què la protagonista s'anomena Mònica. És la muller del ferrer del Palau d'Anglesola, Antoni Bòria, i és acusada de prostitució.¹ No s'utilitzen aquestes paraules concretes, es parla de "fer mal de son cos" que, segons el Diccionari Alcover-Moll, significa "lliurar-se a les amors il·lícites", però significava que la dona ofería comerç sexual amb el seu cos; l'expressió deriva de "fer mal ús del seu cos".

La prostitució no sempre s'ha vist de la mateixa manera al llarg del temps. El document que avui estudiem visualitza la intolerància existent en un poble pladurgellenc sobre aquest tema. A partir d'un concepte de l'antiguitat tardana publicat per sant Agustí (cap a l'any 386), les relacions sexuals amb finalitats de lucre foren considerades un mal menor a la Barcelona de l'època baix medieval; en canvi, la cosa era diferent en un àmbit rural i més petit. A la Barcelona del segle XIV era preferible tolerar la prostitució que no trobar-se davant d'adulteris o altre tipus de relacions. Per aquest motiu es van crear els bordells de titularitat municipal que s'arrendaven; en canvi, l'alcauoteria o oferiment del servei al carrer fou perseguit. Més tard, l'any 1629, el rei Felip IV va prohibir tots els bordells al regne d'Aragó amb una pragmàtica reial, igual que havia fet el 1623 a Castella.²

La prostitució fora del bordell no era permesa. Deuria ser la forma més habitual, però també la que és més

¹ Agraeixo a l'historiador Joan Foguet, de Barberà de la Conca, el fet d'informar-me sobre l'existència d'aquesta documentació a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

² Vegeu: BENITO, R., "Àlvots fembres i alcavots: la prostitució a la Barcelona dels segles XIV i XV", *Plecs d'Història Local*, 180, 2021, p. 6-9.

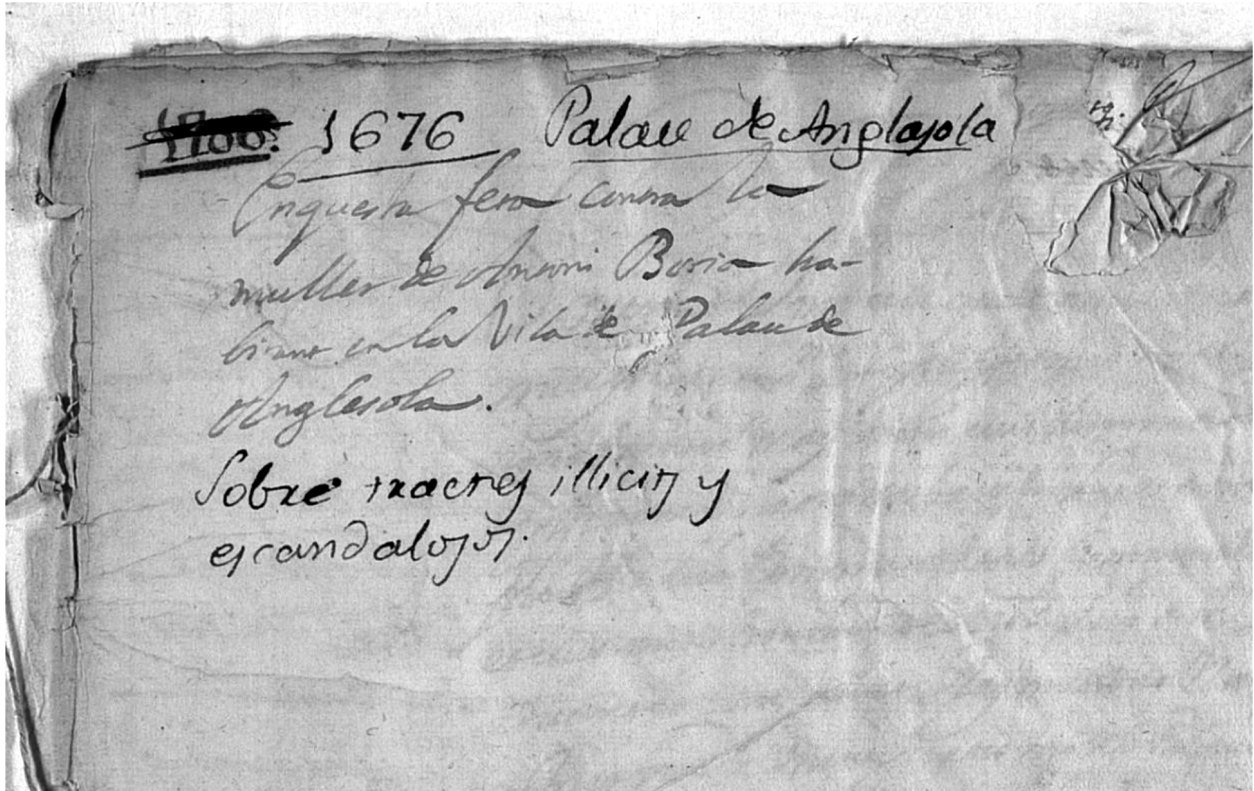

Figura 1.- Portada del document (foto: Arxiu de la Corona d'Aragó).

difícil de documentar. Si les dones eren enxampades, els càstigs eren força severos. En el llibre d'edictes i crides públiques del virrei Dalmau de Queralt (1638) es parla que la dona que "faci mal de son cos" tindria pena d'assots i bandejament (que consistia a prohibir a algú l'entrada en un territori), o altres penes fins i tot majors, segons l'arbitri del jutge.³ Aquest tipus de prostitució estava controlada per alcavots o mitjancers, el que avui coneixem com un proxeneta. I per aquest motiu, en les preguntes del procés que protagonitza aquest estudi, apareix una acusació cap a la figura del marit de Mònica per tal d'esbrinar si ell ho sabia i se'n beneficiava.

MÒNICA I EL SEU MARIT: LES ACUSACIONS

En l'acusació inicial s'esmenta la muller d'Antoni Bòria, que exercia l'ofici de ferrer al Palau d'Anglesola. A ella no se l'anomena pel nom ja que aquest havia de ser referenciat pels diferents testimonis. Sembla que si mencionen el seu nom seria un equivalent de

cridar al mal temps, és a dir, un mal averany, un fet desagradable, proper a una cosa diabòlica o, com a mínim, pecaminosa. Tots els set testimonis afirmen que es diu "Mònica".

A l'acusació inicial es parla que l'actitud de Mònica "és un escàndol públich" perquè "fa mal de son cos" (exerceix la prostitució). Vicent Talarn comenta que així ho havia vist i oït, i també ell havia tingut relacions amb Mònica, moltes vegades, ja fos al llit de casa d'ella o als terrenys rústics fora vila (citada com "la campanya"). Tomàs Florejacs diu que només feia quatre o cinc anys que la parella vivia al Palau i que ella tenia relacions amb diferents homes; anteriorment, abans d'anar al Palau, Talarn explica que Antoni i Mònica vivien a Juneda i que d'allí els van desterrar pels mateixos motius que els jutjaven en aquell moment. Mateu Queralt afirma que ella té fama pública d'exercir la prostitució amb diferents homes, ja sigui a casa seva com a casa d'altres, i també a "la campanya"; a més, comenta que els joves que entraven a casa seva era per "cometre algun pecat mortal carnal", reafirmant que Mònica feia "ofenses a Déu Nostre Senyor".

³ Edictes e crides fetes y publicades per manament de l'excellentísim senyor don Dalmau de Queralt, Barcelona: Estampa de Gabriel Nogués, 1638, capítol 42.

Figura 2.- Joachim Beuckelaer, Escena de bordell, 1562, Walters Art Museum de Baltimore (foto: Wikimedia Commons).

El propi Queralt comenta que ell va estar embolicat amb Mònica i va tenir diverses vegades “còpula carnal ab ella”; a més la feia anar a casa seva, que estava a la plaça del poble, a dos portes d'on vivia. Miquel Mo, al marge de repetir algun concepte ja esmentat, declara que ell va demanar tenir relacions amb ella tot i que no les consumaren, però si hagués volgut, ho hauria fet, ja que no semblava oferir resistència. Joan Gras admet que volia “gosar dita Mònica”, i també manifesta que havia vist a ella “abrassada ab Matheu Talarn dins un hort (...) entre les vuyt y nou hores de la matinada”. Finalment, Jaume Serrano, fill del Palau però llavors habitant a Anglesola, assegura que un dia, parlant amb el citat Mateu Queralt, ell es pensava que havia tingut actes carnals amb ella, però no era veritat; Queralt no s'ho acabava de creure ja que ell l'havia gaudit moltes vegades.

En relació a la tolerància del marit, tots diuen que no ho poden assegurar, tots en tenen sospites, ja que seria estrany que, davant l'afer, ell no en sabés res. Per

exemple, Vicent Talarn afirma que ell havia entrat i sortit de la casa d'Antoni Bòria moltes vegades mentre aquest últim estava a la “botiga de ferrer”. Fins i tot en alguna ocasió els havia deixat sols. En relació amb els actes sexuals, comenta que els tenia amb altres persones, però no amb ell. Talarn simplement havia vist entrar i sortir diferents joves de la casa. Segons Tomàs Florejacs, al dit Bòria li agradava de menjar i beure i, un dia, mentre hi havia gent jove a casa seva, va anar a buscar vi i va deixar els altres en companyia de Mònica. Per a Mateu Queralt, el marit de Mònica era un ximple, fins al punt de dir “que si ell no u coneix diré que és un ruch” ja que els joves que entraven a casa seva no eren ni parents ni amics.

LES FORCES VIVES DEL PALAU D'ANGLESOLA

En el document es fa referència a una assemblea duta a terme al Palau d'Anglesola el 30 de novembre de 1664, en la qual es va constituir el consell

municipal. Hi apareix un llistat de 36 caps de casa, que són triats com a síndics o representats dels interessos de la comunitat. Aquesta nòmina de persones és més reduïda que els 45 que apareixen en el fogatge de l'any 1553. Els cognoms, que es repeteixen al cap de cent i escaig anys són, ordenats alfabèticament: Balaguer, Felip, Gras (que pot ser una transformació de Granys), Mo (que perd una lletra des de Mor), i Vilagrassa (que de quatre representants passa a dos). Els cognoms que apareixen nous són: Abella, Aluges, Bals, Borrel, Bonjorn, Carulla, Capell, Estadella, Figueres, Florejacs (dues vegades), Franquesa, Llobera (dues vegades), Llorens, Majoral, Miquel, Navès, Pontils, Pou (dues vegades), Pujol, Ribalta, Serrano, Solsona (dues vegades), Talarn (dues vegades) i Vila. Malgrat els lligams que poden establir-se amb algunes famílies actuals, sempre és sa i positiu desclassificar documents secrets i més quan han passat 350 anys dels fets.

A partir d'aquí es fa una enquesta o investigació a través de diferents interrogatoris. Les persones citades a respondre són set i tots són homes. Els interrogatoris es fan en tres dies: 29 de maig, 30 de maig i 9 de juny del 1676. Un dels testimonis més interessants és el de Tomàs Florejacs, pagès de 27 anys, el nom del qual apareix cinc anys després, l'any 1681, en una làpida que hi havia a l'ermita de Sant Roc (fig. 3) del mateix lloc del Palau d'Anglesola (inscripció actualment en parador desconegut); posteriorment als fets, Florejacs apareix com batlle de la població a la documentació.⁴ El batlle és Joan Vilagrassa i es diu clarament la funció que feia representant el comanador (el superior) i els membres de l'Espluga Calba, és a dir, delegat local de la comanda de Sant Joan de Jerusalem. Apareix el síndic, Ramon Navès, que estaria proper del que representaria un paer en cap ja que com a mínim era escollit entre iguals. I també trobem el rector, Francesc Bals. El notari que certifica aquest acord és Josep Soler, de Tàrraga.

Malgrat que les cròniques s'aturen poc al segle XVII, aquesta època té molt interès pel Palau d'Anglesola. Ara desgranem aquest conflicte social relacionat amb la prostitució. Però durant aquest segle es documenten altres fets rellevants per a la història

Figura 3. Làpida amb inscripció de Tomàs Florejacs, 1681, antiga ermita de Sant Roc del Palau d'Anglesola (foto: J.Y., feta a la primavera de 1992).

d'aquest poble, sobretot en l'aspecte artístic: el 1608, els italians Sebastià Auqui i Antoni Badi basteixen la capella del Roser; quatre anys després, el 1612, hi ha el contracte per construir, policromar i pintar escenes del retaule del Roser a càrrec de l'escultor francès Claudi Perret i els pintors segarrencs Gaspar i Leandre Altisent; el 1627, Ramon Planellas, pintor de Barcelona, capitulava el daurat pel retaule del Sant Nom de Jesús per a l'església parroquial; finalment, el 1692, Francesc Grau, escultor de Manresa, acordava la realització del retaule de sant Francesc Xavier per al mateix temple tot i que degut a la seva mort el va acabar el seu fill Joan Grau II a l'any 1698.⁵

PROTAGONISTES SECUNDARIS

L'home que exercia aleshores de rector al Palau d'Anglesola era Francesc Cervelló, frare de l'orde trinitari calçat, ja que l'anterior havia mort i aquest feia de vicari o ecònom (qui fa funcions de rector per absència o malaltia). Segons Tomàs Florejacs, havia

⁴ Vegeu: Txuan de Castellnou (pseudònim de J. YEGUAS), "L'ermita de Sant Roc al Palau d'Anglesola", *Avenç. Butlletí del Palau d'Anglesola*, 56, 1992, p. 19. Prèviament fou publicada al diari *Segre*, cap a la primavera del mateix any.

⁵ Vegeu: YEGUAS, J., "El retaule de sant Francesc Xavier del Palau d'Anglesola, obra de Francesc Grau i Joan Grau II (1692-1698)", *Seu Vella. Anuari d'història i cultura*, 1, 1999, p. 253-266; YEGUAS, J., "Escultura al Pla d'Urgell entre 1500 i 1640. Notes d'arquitectura", *Urtx Revista Cultural de l'Urgell*, 19, 2006, p. 169-170 i doc. 2 [p. 145-174]; YEGUAS, J., "Fragments d'art: Planellas (1627) i Cellés (1757). Una nota sobre el retaule del Sant Crist de Bormio (1700-1701)", *Quaderns de "El Pregoner d'Urgell"*, 19, 2006, p. 81-82 i doc. 1 [p. 81-90]; YEGUAS, J., "Un retaule per al Palau d'Anglesola (1612): Claudi Perret i els Altisent", *Urtx. Revista d'Humanitats de l'Urgell*, 37, 2023, en curs de publicació.

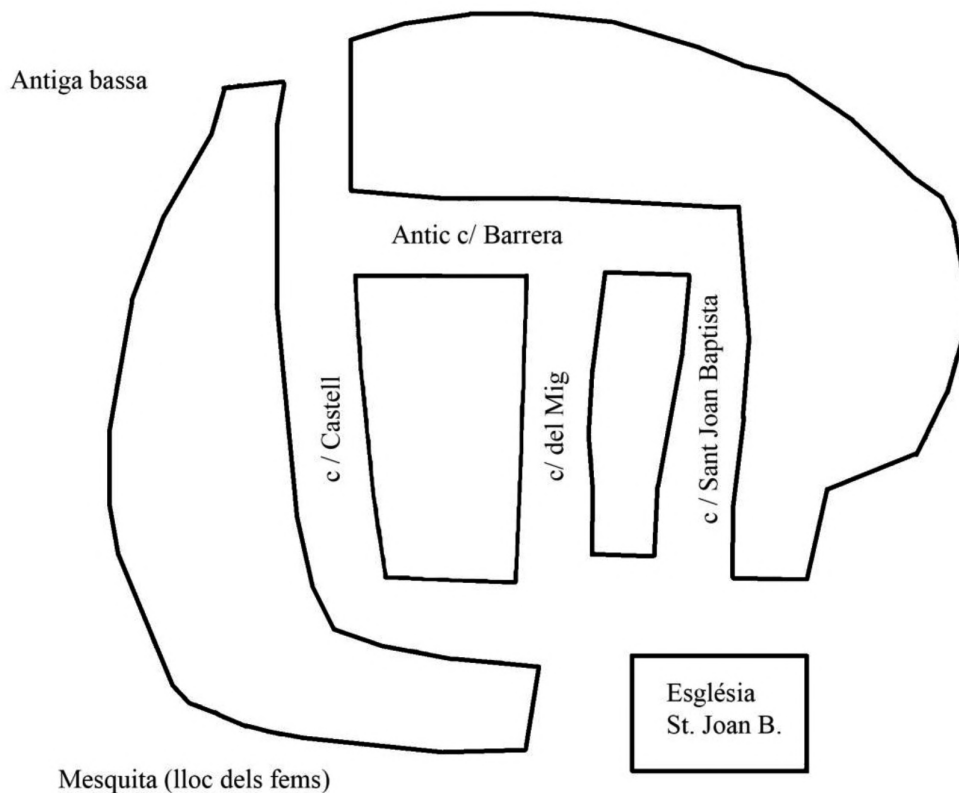

Figura 4.- Estructura urbana del Palau d'Anglesola, 1550-1700 (elaborat per J.Y.).

vist com fra Cervelló havia entrat a casa de Mònica per la porta del darrere a la nit, quan tothom estava retirat a casa. El va conèixer perquè li va veure la cara i la coroneta (o tonsura clerical) a la llum de la lluna plena ja que vivia a la casa del costat i el va poder controlar per una finestra que donava a la part del darrere. Fra Cervelló va romandre a casa de Mònica “més de quatre hores”, marxant a “punta de dia”. Florejacs l’havia vigilat perquè esperava que ella li satisfés una promesa i anar-se’n per “consentir a mos apetits y actes carnals”. Per aquesta dilació, Florejacs va renyar la Mònica, i ella li ho va comunicar a fra Cervelló. Florejacs i Cervelló volien contrastar opinions cara a cara i van parlar llargament sobre el tema. Florejacs volia tenir el mateix dret sobre la dona i, a més, no era casat. Fra Cervelló va confessar que havia tingut i esperava tenir més relacions sexuals amb Mònica, però anava amb cautela perquè era sacerdot. Van pactar que si un anava a buscar la Mònica i estava amb l’altre, marxarien i no es molestarien. Però Florejacs també explica com la dona oferia els seus serveis a la rectoria (l’abadia), la qual comunicava amb l’església parroquial d’aquella època i, per aquest motiu, ella

no anava directament a la rectoria sinó que entrava al temple.

Joan Gras relata una història que li va passar a l’acompanyar fra Cervelló a casa de la dita Mònica. Va ajudar-lo a entrar a les fosques per la porta del darrere, ell va quedar-se fora durant molta estona, però per unes esclertes va veure com va entrar el marit, Antoni Bòria, i va observar com en sortia fra Cervelló amb una arma de foc a les mans i com aquest últim prometia a Bòria que, si no deia res, li pagaria.

Un altre que té relacions sexuals amb Mònica i no apareix com a testimoni és Pere Joan Serrano, el qual va entrar a casa d’ella i va estar-hi “molt gran rato”. Això ho assegura Tomàs Florejacs perquè els va veure la seva muller. Aquesta va observar-los per una finestra, per la qual podia veure el llit on dormia Mònica i el seu marit. La muller de Florejacs diu que contemplar Mònica i Serrano “abrassats” —cosa que també va poder comprovar el propi Florejacs— detallant que estaven “sobre lo dit llit abrassats y un sobre altre”. Acabat l’acte es va asseure i es “begueren dos ous, un cadaun”; segurament per recuperar forces.

Finalment, un que anava sovint amb Mònica era

Jordi Bonjorn. Segons Florejacs era el seu “dueño y señor”, fins al punt que en una ocasió, mentre el marit estava absent, Bonjorn va estar “dos o tres dies tancat ab ella”. Florejacs també comenta que Bonjorn estava bastant obsessionat amb ella ja que la vigilava de dia i de nit, per la qual cosa resultava que tenia “males nits”. Segons Mateu Queralt, Bonjorn era fadrí i “és lo guapo y lo que se té permet privat de dita Mònica”, és a dir, que la volia per a ell sol. Queralt explica com un dia Bonjorn i Mònica van sortir del poble un darrere l'altre, a poca distància, fins que van arribar a un “clos” i allí no va veure què feien, però creu que “donavan part a llur apetit” sexual. Miquel Mo afirma que dit Bonjorn era “lo galant de dita Mònica”, o sigui, el qui la festejava, malgrat ja estar casada.

També és interessant saber l'opinió de les altres dones del Palau d'Anglesola. Segons Miquel Mo, algunes de casades patien disgustos amb els seus marits degut a les relacions que aquests tenien amb Mònica, sobretot la muller de Mateu Queralt. El mateix Mo comenta que les dones del poble s'apartaven d'ella tant com podien per la mala opinió que en tenien; particularment, ell havia contemplat una escena d'aquest tipus, quan Mònica va volen establir una conversa. Joan Gras repeteix això dels disgustos de les dones casades del poble en relació amb els seus marits a causa de les activitats de Mònica. Finalment, Antoni Solsona declara que tothom sabia i parlava de “la llibertat” d'aquesta dona i ell “repararia molt en dexar a anar a son costat a ma muller”, és a dir, que no volia que ella freqüentés la seva companyia perquè la gent podia parlar malament i ningú volia anar al seu costat.

LES CONSEQÜÈNCIES

En les accions iniciades per la Universitat del Palau d'Anglesola i en les declaracions dels diferents testimonis ja trobem clars posicionaments socials. D'una banda, la prostitució era una pedra a la sabata que molestava, perquè deuria alterar l'ordre social del poble: les autoritats i les mullers hi estaven clarament en contra. Tothom apunta cap a la persona que exerceix l'ofici, Mònica, i al seu marit, que sembla que ho permetia, però ningú posa l'accent en els clients que tenia, fins i tot el rector qui, teòricament, havia de seguir el vot de castedat (és a dir, a imitació de Crist, no podia casar-se, ni mantenir relacions sexuals).

D'altra banda, a partir d'un document adjunt en aquest expedient, però datat uns mesos després, el 19 de setembre de 1676, sabem que Antoni Bòria i la seva

muller Mònica foren castigats. Bòria afirma posseir una casa al Palau d'Anglesola que li fou espoliada (avui en diríem expropiada) amb violència per part de Joan Vilagrassa, l'esmentat batlle de la població, cosa que l'havia posat en una situació personal complicada. En el mateix document, Bòria demana que la casa li sigui restituïda i que Vilagrassa sigui condemnat a pagar les despeses i els danys soferts. Per tant, abans de la sentència judicial del veguer, els habitants palauanglesolins ja tindrien clara la culpabilitat de la parella. Probablement per això se'ls devia expulsar del poble. Tal com haurien passat a Juneda, se'ls hauria desterrat, és a dir, se'ls hauria aplicat el bandejament, fet que comportava la condemna de deixar forçosament el lloc i, per tant, abandonar la casa on vivien.

APÈNDIX DOCUMENTAL

Interrogatori practicat a diferents testimonis del Palau d'Anglesola l'any 1676 sobre la pràctica de prostitució de Mònica, muller del ferrer Antoni Bòria. Arxiu de la Corona d'Aragó, Gran Priorat de Catalunya de l'orde de sant Joan de Jerusalem, Comanda de l'Espluga Calba, signatura G.P. 166.

Enquesta feta contra la muller de Antoni Bòria habitant en la vila de Palau de Anglesola.

Sobre tractes il·lícits y escandalosos.

Noverint universi quod anno a nativitate Domini millesimo sexmo. septuagesimo sexto, die vero vigesima nona mensis may anni eius olim intitulata. Comni honorabilis Joanne Vilagrassa bauilo loci et termini del Palau pro illustri dominus commendatore comanda Spelunca Calba et eius membrorum, et eo nobile domino dicti loci del Palau adventet companut Raymundus Navès agricola syndicus actor et procurator universitatis loci del Palau unacum aliis, cum clausula tamen methodum, qui dictorum dicto honorabilis bauilo quandam in scriptis obtueit preavit supplicationem tenoris sequentis.

Magnífic senyor.

A notícia de la Universitat y singulars persones de la vila del Palau, ha pervingut que Antoni Bòria y sa muller, lo nom de la qual diran los testimonis ministradors, cometen molts delictes, de tal manera que la muller de dit Bòria és un escàndol públich de dita vila, fahent mal de son cos, desencaminant los jóvens de dita vila y dels llochs circumvehins, tenint en alto tol·lerància y consentiment son marit, e com ditas cosas sien dignes de punició y càstich. Per tant, lo síndich de dita Universitat qui cohibeix son poder, fa instància y part formada contra dits dit coniuiges Bòrias, y ofereix plena informació del sobredit, que demane li sia admesa. Atesa la qual sien dits delinqüents punits y castigats ab les penes de dret merescan, suplicant que-n quant menester

sie lo físich de la cort interpose sas parts, y que instituia al compliment sie ministrada officio etc.

Altissimus etc.

Vilallonga.

Et honorabilis Joannes Vilagrassa baiulus prefatus volentis ment superpredictis vite reste ac candide procedere dictam supplicationem ad debite procedendam remisit magnificus Franciscus Copons I. V. D. villae Tàrrega suo ad mano assessori perquem die et anno infrin in pede seu calce dicta supplicationis fut facta provisio sequentis.

Vigesima nona may millesimo sexmo. septuagesimo sexto.

Recipratur informatio super supplicatis modo que supplicatur et insertis productis procu debitor verum fuerit.

Copons assessoris.

Sequitur potestas dicti Raymundi Navès sindici et procuratoris universitatis loci del Palau Angularie supra per eum exhibida et producte qua est tenoris sequentis.

Universis et singulis hu modi senem inspecturis visuris lecturis pariter et audituris ac teste rebum presenti in dictiam fidem facio ego Franciscus Bals presbiter et rector ecclesiae parochialis villae Palatii Angularie Sancti Joannis Baptista Coelsonensis diocesis ac concilio auctoritate ordinaria notarius publicus dicta villae quod penes me eundem notarium fuit receptum et testificatum quodda preucationis instrumentum cuius aprisia talis est tenoris sequentis. Die vero trigesima mensis novembris anno a nativitate Domini millesimo sexmo. sexagesimo quarto in dicta villa, ego Petrus Joannes Florejachs baiulus dictae villae, Sebastianus Pou et Joannes Pujol iurati presenti anno, Bernardus Mo, Joannes Vilagrassa, Josephus Serrano, Jacobus Balaguer, Joannes Borrell, Petrus Antonius Bonjorn, Michael Mo, Matheus Ribalta, Jacobus Capell, Joannes Pou, Petrus Joannes Felip, Raymundus Navès, Joannes Pontils, Matheus Talarn, Isidrus Llobera, Isidrus Talarn, Josephus Bals, Jacobus Vilagrassa, Joannes Majoral, Nicolaus Solsona, Josephus Estadella, Franciscus Llorens, Josephus Franquesa, Josephus Florejachs, Raymundus Aluges, Antonius Solsona, Jacobus Miquel, Hieronimus Carulla, Josephus Abella, Jacobus Gras, Joannes Llobera, Antonius Figueres et Raphael Vila, omnes presents uniti et congregati in domo ipsius vilae, de licentia dicti baiuli, ibique consilium general tenentes ad tractandasses comunitatis ipsius universitatis, ibique fecerunt maior et sanior pars et plusquam duo partes sive prevedico absentium etc. Gratis constituerunt ordinaverunt creaverunt et de facto fecerunt procores et sindicos suos certos ita quod dictum Sebastianum Pou iuratum in primo loco, Joannem Vilagrassa, et dictum Raymundus Navès, omnes agricolae dictae villae Palatis. Ad videluit dictis suis nobilibus et totius universitatis non solum omnes simul et in solidum verum etiam et cuius libet in particulari soluendum quamlibet pecuniae quantitatem quam ipsa universitas debet et debebit cuilibet personae es cancellandura quodlibet debitorum etc. Item quodlibet debitor cum iurardum et firmandum cum modo sit in favorem unius concordiae facta per dictam universitatem, que

quidem concordia est in posse discreti Josephi Soler notarius villae Tàrrega subdie trigesima mensis septembris anno a nativitate Domini millesimo sexmo. sexagesimo tertio. Itaque ad trastandum concordandam quamlibet tem convenceribem cum ereditibus dictae universitati etc. Et pro hi omnia et singula bona nostra propria et cuius libet nostrum michi dum dicta universitatis et illius singularium presentium benis mobilia et inmobilia obligandum cum clausulis fuit submissionibus iurique renuntiationibus vobis dicto procuri nostro beneficis. Item ad movendum ducendum et finendum omnes et quas cumque lites et causas tam notas quam movendas quo sunt seu sien sperantur inter nos dictos constituentes agentes vel defendentes etc. Et pro his omnibus dictis et eorum occasione coram quibus suis dominis officialibus iudicibus et personis tam ecclesiasticis quam secularibus, et in eorum cuius dicto nostro nomi ne comparendum et respondendum etc. Demandat que faciendum etc. Iudicis Recusandum etc. Citandum etc. Objuendum cum libera et generali administratione ad omniaque dicta sunt etc. Et cum posse substituendi unum vel plurem procores et illos destituere etc. Et demum promiserunt habere ratum firmum atque validum et non revocare sub omnium bonorum suorum obligatione firmando laudando et curando etc. In quo fuerunt testes Michael Deu et Josephus Serrano omnes agricolae dictae villae Palatis Angulariae coelsonensis diocesis in pecorum omnium calam alterio scriptorum fidem et et testimonium facio ego supramemoratus Franciscus Bals presbiteris et rector parochialis ecclesiae Sancti Joannis Baptistae Palatis Angulariae diocesis coelsonensis et in claudendis scripturis quo semper hic meum solitum appono. Signum.

Cuius quidem provisare provisionis vigore idem met magnificus Franciscus Copons I.V.D. assessor profatus unameum Josephus Soler notarius et curia scribe processit ad aprendum informationem supra petitam in hunc qui sequitur modum.

Dicto die vigesimo nono mensis may millesimo sexmo. septuagesimo sexto in villa Tarragae coelsonensis diocesis et territorio concesso deposuit et iuravit testis sequens: Vincentius Talam cultor loci del Palau Angulariae aetatis ut predio triginta annorum paum plus vel minus cognitus a supranominato sindico, testes predictus nominatus ad citatus ad instatiam et pro parte dicti Raymundi Navès sindici universitatis dicti loci de Palau qui iuravit in animam suam ad Dominum deum et eius sancta quatuor Evangelia manu sua dextera corporaliter tacta in manu et posse magnifici Franciscus Copons I.V.D. assessoris ordinarii honorabilis baiuli dicti loci del Palau seduce et deponere veritatem omnimodam quam sciet in et superis de quibus inferius interrogabitur.

Et interrogatus ipse testis super constestis in supplicationes pro parte dicti sindici ut supra patet oblata et presentata eidem testi de verbo ad verbum testa.

Et dixit senyor lo que yo testimoni sé y puch dir sobre lo que diu y narra dita suplicació a mi testimoni llegida, és que la dita

suplicació conté tota veritat, que la muller de Antoni Bòria se diu Mònica, lo que dich saber per haver-la axí ohida anomenar, y haver-la jo anomenada per dit nom moltes vegades. Y en lo que se repecte a fer mal de son cos, sen escàndol del lloch del Palau, además de què axí ho he vist y ohit comunament, emperò lo més particular que y puch dir és per haver yo tingut part ab ella moltes vegades, axí en sa casa y sobre son llit, com en la campanya. Y en lo que sé respecte a fer tals actes consentint-hi son marit, sols dich que estant son marit en casa he entrat y exit yo en ella moltíssimes vegades. Y estant ell en sa botiga de ferrer me'n he pujat yo testimoni en la sala de sa casa. Y entretenint-me yo testimoni en comú faciò de sa muller, algunes vegades nos ha dexat sols en casa. Y assò dich per haver-ho vist passar així entre mi y ells. Perveu lo que té respecte a consentir dit son marit en los actes veneris de sa muller que públicament se diu, los comet ab altres, no u puch dir, sinó que la mateixa tol-lerància que tenia en mi, veig que té en molt jóvens que entren y ixen en sa casa particularment, vuy ab Jordi Bonjorn, que lo mateix que yo feya de entrar y exir en sa casa fa dit Bonjorn de present, y altres axí com la ocasió ho aporta. Y assò et lo que yo testimoni sé y puch dir y no altra cosa. Si bé me ve a la memòria que he ohit dir que estans habitants los dits Antoni y Mònica en la vila de Juneda, ans de venir ha habitar al lloc del Palau, los desterraren de allí per los mateixos respectes que vuy la Universitat del Palau insta contra ells, ço és perquè viuran molt escandalosament.

Yo Thomàs Florejachs del lloc del Palau firmo la sobredita testificació per lo dit Vicens Talarn, feta que diu no saber scriurer y de sa voluntat.

Fuit sibi lectum et perseveravit presentibus dicto magnifico assessoris meque notario.

Dicto die in eadem villa Tàrrega.

Thomàs Florejachs agricola loci del Palau Angulariae coelsonensis diocesis aetatis ut ipse dixit viginti septem annorum paum etc. cognitus a curia etc. testes predictus nominatus ac citatus ad instatiam et pro parte dicti Raymundi Navès sindici predicti qui iuravit etc. in manu posse dicti magnifici assessoris se dicere veritatem.

Et interrogatus ipse testis super contentis in supra inserta supplicatione supra per dictum syndicum oblata et presentata eidem testi de verbo ad verbum lecta.

Dixit senyor lo que yo testimoni sé y puch dir sobre lo contingut en dita suplicació, a mi testimoni ara de present llegida és, que la muller de Antoni Bòria ferrer habitant en lo lloch del Palau se diu y anomena Mònica, la qual junt al son marit ha quatre o sinch anys poch més o menos que habitan en dit lloch del Palau, y després ansà que y habitan sempre he ohit a dir públicament que ella feya mal de son cos, no ab un home sol, sinó ab molts y de diferents estats. Lo que puch dir, per haver vist una y moltes vegades, además de haver-ho ohit ha dir, que algunes nits, y quant ja lo comú del poble estava retirat en ses cases, per lo

corral que dit Bòria tenia tras de sa casa, que estava contigua a la que yo en dit poble possehesch, entrar un frare anomenat fra Francisco Cervelló religiós de la santíssima Trinitat calsat, que residia en dit lloch com ha vicari o ecónomo per ser mort lo rector, lo qual fra Francisco conegui yo molt bé, per qual feya lluna y per tenir una finestra que done a dit corral; y també perquè al passar lo corral se llevà una muntera que aportava, y se veu molt bé la cara y corona. Y, finalment, lo poguí conèixer molt bé, com en festes lo coneguí, y entrat per la porta falsa en dita casa, se estigué en ella més de quatre hores, de tal manera que ja era punta de dia quant se'n torna per la mateixa part que era entrat. Lo que yo dich saber perquè tingui paciència en estar-me en dita finestra fins que isqué, mogut de curiositat. Y també perquè la dita Mònica a mi testimoni me havie ofert consentir a mos apetits y actes carnals, que yo ab ella desijava tenir, y pareixia que dunques tractave ab dit fra Francisco me dilatava la promesa, lo que fou ocasió que yo testimoni un dia la renyhí fortament dins la casa de la mateixa Mònica. Y de axò se seguí que ella ne féu sabedor al dit fra Francisco, lo qual procurà trobar-me a mi, y jo a ell, per les notícies ne tenia que ell me cercava ab la cara molt calenta, y a la que-ns aguerem trobat los dos, parlarem llargament sobre nostres pretensions. Feya ell queixa que yo tingué cuydado, qui entrave y exie en la casa de dita Mònica. Y com jo testimoni suplicàs pretenia tenir lo mateix dret per la promesa me havia feta en la dita Mònica, que ell ja y tenia, li diguí no se adiuàs de més diligencie, perquè yo en aquella ocasió no era casat, y cadaun procurava lo que havia menester. En concreció de nostra conversació se seguí que ell me confessà tenia, havia tingut y esperava tenir, tots los actes venereos que son apetit li havia concedit ab dita Mònica, y que ell era sacerdot, y axí anava cauthelós, y prenia las ocasions com les trobava, y axí me pregava no cuydassa yo testimoni de dita Mònica, ni la solicitassa, y que en tot cas que ella volgués fer per mi lo que feya per ell, que ell se'n tornarie, y que si ell hi era primer que yo, que me'n tornassa, y ab assò quedarem concordio. Però no volgués Nostre Senyor que yo testimoni tingués ningun acte ab dita dona perquè procuri divertir mon afecte. He vist també que lo dit fra Francisco se la feya nar a sa casa, que aleshores ere la Abadia, y per assò entrave ella per la Iglésia per comunicar-se aquella ab la dita Abadia. Més avant he vist que en altra ocasió, que a mi ara lo dic, mes ni any no'm recorda, que un jove del Palau que-s deya Pere Joan Serrano, entra en lo mitg del dia en la casa de dita Mònica, y tenint la porta de sa casa tancada se estigué molt gran rato ab la dita Mònica, lo que dich saber perquè ma muller se'n pujà per negocis de ma casa en los sostres més alts de ma casa, y haven-e tret lo cap en una finestra mediana que y ha que mira al corral y casa que aleshores habitava la dita Mònica, y de ella se veja lo llit ahont dormia ella y son marit, va veurer dita ma muller sobre lo dit llit de dita Mònica al dit Serrano y Mònica abrassats, y assustada de axò me'n da a mi testimoni, y me féu veurer la tragèdia, y lo que yo testimoni viu fou veurer lo dit

Serrano y Mònica sobre lo dit llit abressats y un sobre altre, y que après de un rato se assentaren demunt dit llit y se begueren dos ous, un cadaun. De altres persones és fama pública en lo Palau que tenen y han tingut semblants actes ab dita Mònica, y del que més vuy se murmure és de Jordi Bonjorn qui-s diu es lo dueño y señor de dita Mònica, per çò que a pochos dies que'm digueren que de una vegada sola, essent ausent lo marit de dita Mònica, que se estigué dos o tres dies tancat ab ella en la casa de dita Mònica. Y també perquè lo dit Bonjorn se diu va molt cuydadós, tant de dia com de nit, en mirar qui entre y ix en la casa de dita Mònica, de què resulten moltes males nits al dit Bonjorn. En lo que se respecte en consentir en semblants coses lo dit Antoni Bòria marit de dita Mònica, yo testimoni no y puch dir cosa, sinó que ell dit son marit et un home que se agrada de menjar, y beurer millor, y que algunes vegades he vist tenir gent jove en sa casa, y entre altres yo testimoni y donant-li diners fer-lo anar a cercar vi, quedant-nos yo y los demés en sa casa y en companya de dita Mònica. En lo demés no y puch dir altra cosa. Y lo que tinch dit ho he dit per haver-ho axí vist y oït dir. Y per lo jurament que tinch prestat.

Thomàs Florejachs firmo lo sobredit de mà pròpria.

Fuit sibi lectum et perseveravit presentibus magnifico assessore meque notario.

Die trigessima praedictorum mensis et anni in eadem villae Tàrrega ex eodem territorio concessio.

Matheus Queralt cultor loci del Palau Angulariae coelsonensis diocesis aetatis ut ipse dixit viginti quinque annorum paum plus vel minus cognitus a curia etc. testes predictus nominatus ac citatus ad instatiam et pro parte dicti sindici universitatis loci del Palau qui iuravit etc. in manu et posse dicti magnifici assessoris se dicere veritatem.

Et interrogatus ipse testis super contentis in supra inserta supplicatione eidem testi de verbo ad verbum lecta.

Et dixit senyor lo que yo testimoni sé y puch dir sobre lo que diu y narra la dita suplicació de present a mi per V.M. llegida, y per mi ben entesa, és que lo nom de fonts de la muller de Antoni Bòria farrer habitant en lo lloch del Palau és Mònica, y assò dich saber per veurer que per tal nom la anomenan tots, y ella ab ell se entén. En orde a ser escàndol la dita Mònica, diu que en lo dit poble és fama pública que done entrada a uns y altres per fer ab ells mal de son cos, fent ofenses a Déu Nostre Senyor, y assò no ab un, sinó ab molts, y no sols en sa casa, sinó encara anant ella en casa de alguns hòmens del dit lloch, y també en la campanya. Lo que dich saber perquè de mos ulls he vist entrar y exir molts jòvens y altres en casa de dita Mònica, y és cert que no tenian altres negocis ab ella que tractar sinó cometre algun pecat mortal carnal. Y també perquè aurà cosa de sis o set mesos, poch més o menos, que yo testimoni estigué embarassat ab dita Mònica, tenint no una, sinó moltes vegades còpula carnal ab ella, axí de dia com de nit, y per est efecte ab lo menos seria que yo testimoni li feya cuydava ella de venir a

ma casa, que la tinch en lo lloch del Palau en la plassa y a dos portes de la que ella habitava aleshores. Y també perquè yo de mos ulls he vist que Jordi Bonjorn fadrí del mateix lloch, junt ab la dita Mònica, són exits del dit lloch, un distant poch de l'altre, y havent-se'n entrat ella en un clos fora de dit lloch, en lo mateix punt lo dit Bonjorn ere ab ella. Y encara que yo testimoni no he vist lo que ells obravan allí, emperò lo meu judici és que ells donavan part a llur apetit, perquè la comuna opinió y fama en dit lloch és que de present lo dit Bonjorn és lo guapo y lo que se té permet privat de la dita Mònica de present. En lo que toque a consentir a estes coses son marit, yo testimoni no y sé res, més de què ell és simplus y fet de tant bon fust que si ell no u coneix diré que és un ruch, perquè los jòvens que entren en sa casa no n'í ha ningun que li sie parent ni amich, que si ho fes sa muller ningú li anàs a cercar busques en casa. Y assò és lo que yo testimoni sé y puch dir per las rahons sobreditas, y no sé altra cosa.

Yo Thomàs Florejachs del Palau firmo la sobredita testificació per lo dit Matheu Queralt, feta que diu no sab de escriurer y de sa voluntat.

Fuit sibi lectum et perseveravit presentibus dicto magnifico assessore meque notario.

Dicto dia in eadem villa Tarregae.

Michael Mo cultor loci del Palau Angulariae coelsonensis diocesis aetatis ut ipse dixit triginta duorum annorum paum etc. cognitus etc. testis predictus nominatus ac citatus ad instatiam et pro parte sindici universitatis dicti loci del Palau qui iuravit etc. in manu et posse dicti magnifici assessoris se dicere veritatem.

Et interrogatus ipse testis super contentis in supplicatione supra predictum sindicum oblata et presentata eidem testi de verbo ad verbum lecta et per eum bene intellecta.

Dixit senyor lo que yo testimoni sé y puch dir sobre la dita suplicació a mi testimoni llegida y per mi ben entesa, és que la muller de Antoni Bòria farrer habitant en lo lloch del Palau se anomena Mònica, y per tal nom la cridan y anomenan, y ab aquell se entén dita Mònica. En orde a ser escàndol en lo dit lloch del Palau la dita Mònica permetent que los jòvens y altres de dit lloch entren y isquen en sa casa, fent ella ab ells mal de son cos, dich que és fama pública en lo dit lloch, per haver-ho axí entès y oït a moltíssimes persones en diferents ocasions y conversacions. Y també perquè yo testimoni en alguna ocasió, que aurà cosa de mes de un any, procuri solicitar-la. Y encara que és veritat que no arribarem a la conclusió, però tinch per cert que si molt agués continuat, me hauria lliurat son cos, perquè jo de ell fes lo que me aguera aparegut. Y assò dich per la poca resistència me aparegué trobar ab ella a les ocasions lin parli. Sé també que algunes dones casades de la dita vila del Palau pateixen alguns disgusts ab sos marits per respecte de dita Mònica, y en particular la muller de Matheu Queralt, y assò per haver-ho axí oït dir. Veig també que les dones casades maltres de dit lloch no sé acosten en quant poden a dita Mònica, per la

mala opinió en què la tenen, ans bé se'n aparten tot lo possible, y assò dich saber yo testimoni per haver-ho vist ab diferents dones, ab les quals ella volia tenir conversació. Y també perquè ninguna dona de dit lloch va en sa casa, quant molts hòmens, axí jòvens com altres, he vist entrar en sa casa, y pujar-se'n en ella, sens ohir dir qui hi ha dalt. Y lo que més comú de present se diu, y yo testimoni ho he ohit ha dir moltes vegades, és que Jordi Bonjorn del dit lloch és qui de present és lo galant de dita Mònica. En lo que respecte a consentir a ditas coses son marit, yo testimoni no y sé res, ni sé altra cosa més del que tinch dit. Y assò és la veritat per lo jurament que tinch prestat.

Yo Miquel Mo firmo la sobredita mia testificació de mà pròpria. Fuit sibi lectum et perseveravit presentibus dicto magnifico assessore meque notario.

Die nona junii millesim sexmo. septuagesimo sexto in villa Tarregae colsonensis diocesis.

Joannes Gras cultor loci del Palau Angulariae coelsonensis diocesis aetatis ut ipse dixit quinquaginta octo annorum paum etc. cognitus a curia que testis productus nominatus ac citatus ad instantiam et pro parte dicti sindici universitatis del Palau qui iuravit etc. se dicere veritatem.

Et interrogatus ipse testius super contentis in dicta supplicatione eidem testi de verbo ad verbum lecta et per eum bene intellecta. Et dixit senyor lo que yo testimoni sé y puch dir sobre lo contengut en la dita suplicació que se'm és llegida, és que és veritat que la muller de Antoni Bòria farrer habitant en lo lloch del Palau, lo nom de la qual és Mònica, viu pública y escandalosament en dit poble fent mal de son cos ab uns y altres hòmens. Lo que dich saber yo testimoni perquè aurà de dos anys poch més o menos, que yo testimoni anava tras de gosar dita Mònica, y per assò procurava las ocasions com ho féu en la que diré, y és que lo pare Francisco Cervelló me digué lo acompanyàs a casa de dita Mònica, com ho féu, a fi de què guardar-li les espalles en lo modo que referiré. Y per no vindre entre dos enfoscants, me vaig conferir ab dit frare assorant-lo fins a la porta falsa de la casa de dita Mònica habitava, que-s deya la farrerria, que està tras dita casa. Entrat que fou lo dit frare havent quedat yo testimoni fora, y com la dita porta no és molt bona, per haver-hi algunes cletes, y veurer dins llum encesa, lo dit frare que ere ecónomo del dit lloch del Palau, y se deye y anomenave lo pare Francisco Cervelló, religiós de l'orde de la santíssima Trinitat. Se estigué molt gran rato ab ella, fins que viu que se aserta ha entrar en dita sa casa Antoni Bòria llur marit, qui havent vist lo dit frare ab sa muller, sols vaig ohir que lo dit frare tenint una arma de foch en les mans, que yo testimoni lo viu molt bé ab lo claror de llum. Digué al dit Bòria que si'n parlava paraula, y tocava y feya res, a sa muller la y pagaria. Y viu també que dites dites rahons, lo dit frare se'n baixà, y lo dit Bòria no digué paraula a sa muller. Més avant, dich saber-ho perquè aurà de dos mesos y mitg poc més o menos, que viu a dita Mònica abrassada amb Matheu Talarn dins un hort de Ramon Navès, que'l té al camí

de la font de dit lloch, y assò viu entre les vuyt y nou hores de la matinada. Dich saber-ho també yo testimoni perquè ha poch dies que tras la casa que vuy habita dita Mònica, que també té porta falsa entre dos enfoscants, viu dos hòmens (los quals yo testimoni no conegui) que allí estavan aguardant. Y finalment dich saber-ho perquè és fama pública, y també perquè per los respecte algunes dones casades en lo Palau pateixen alguns disgustos ab sos marits per respecte de ella. En orde emperò a fer ditas coses dita Mònica ab tol-lerància de dit son marit, yo testimoni no y puch dir altra cosa més del que tinch dit, que és lo que vaig veurer y ohir que li digué lo frare. Y assò és la veritat per lo que tinch dit, vist y ohit, y no sé altra cosa.

Yo Galderich Soler escrivent de la vila de Tàrraga firmo la sobredita testificació per lo dit Joan Gras feta, que diu no sab escriurer, y de sa voluntat ab setse linees ab diferents llochs y al marge escrites, y ab lo borrat que en diferents llochs conste en dita testificació.

Fuit sibi lectum et perseveravit presentibus dicto magnifico assessore meque notario.

Dicto die in eadem villa Tarregae.

Antonius Solsona cultor loci del Palau Angulariae habitans aetatis ut ipse dixit triginta novem annorum paum etc. cognitus a curia testis productus etc. ad instantiam dicti sindici del Palau qui iuravit etc. se dicere veritatem etc.

Et interrogatus super contentis in dicta supplicatione eidem testi lecta.

Et dixit senyor que yo testimoni sé y puch dir aserca del contengut en dita suplicació, és que lo que yo testimoni sé és que pública y comunament se diu per la vila del Palau que la muller de Antoni Bòria farrer, lo nom de la qual és Mònica, fa mal de son cos. Y assò ho he ohit ha dir no una, però moltíssimes vegades. Y és de tal manera que sols per lo que n'e ohit ha dir, y ab la llibertat que-s parla de dita dona en dita vila, repararia molt en dexar anar a son costat a ma muller, perquè després nos digués de ella lo que diuen de dita Mònica, y també perquè a penas va ningú a son costat. Y assò és lo que yo testimoni puch dir, y en tot lo demés no y sé altra cosa.

Yo Antoni Solsona firmo la sobredita ma testificació de ma pròpria mà.

Fuit sibi lectum et perseveravit presentibus dicto magnifico assessore meque notario.

Dicto die in eadem villa Tarregae.

Jacobus Serrano cultor loci del Palau Angulariae aetatis ut ipse dixit triginta annorum paum etc. cognitus a curia etc. testis productus nominatus ac citatus ad instantiam pro parte dicti sindici et qui iuravit etc. se dicere veritatem.

Et interrogatus ipse testis super contentis in dicta supplicatione eidem testi lecta etc.

Et dixit senyor lo que yo testimoni sé y puch dir aserca del contengut en la suplicació que se me és estada llegida, és que

encara que és veritat que de present no habito en lo Palau, per estar casat en la vila de Anglesola, emperò haurà cosa de poch o menos de un any, que Matheu Queralt de dit lloch del Palau y yo testimoni, en la mateixa casa de dit Queralt en lo lloch del Palau, ens posarem en conversació sobre lo possehir de la muller de Antoni Bòria ferrer habitant en lo lloch del Palau, lo nom de la qual és Mònica. Per ço que ell dit Queralt pensave que yo testimoni havia tingut actes carnals ab ella, sent la pura veritat lo contrari. Y com lo dit Queralt estigués ben assegurat que yo no havia tingut ab ella, me digué que ell la havia gosada moltíssimes vegades. En lo demés no y sé ni puch dir altra cosa, sinó que ha poch dies fuy al Palau, y que allí públicament se diu que dita Mònica cumple poch ab les obligacions de casada, vivint escandalosament y fent mal de son cos. Y esta és la veritat per lo jurament que tinch prestat.

Yo Galderich Soler escrivent de la vila de Tàrrega firmo la sobredita testificació per lo dit Jaume Serrano feta, que diu no sab de escriurer, y de sa voluntat ab dos linees y mija al marge. Fuit sibi lectum et perseveravit presentibus dicto magnifico assessore meque notario.

Copia hu modi in his praecedentibus decem papiri folii huius communis forma presenti comprehens o sumpta et extreta fuit ab eius originali processu in curia baiulia oppidi del Palau Angulariae coelsonensis diocesis actuato, et cum eodem originali bene ac ver auter comprobata et collationata per me Josephum Soler auctibus apostolica atque regia notarius publicum villae Tarregae eiusdem coelsonensis diocesis et curiae baiuliae praedictae ordinarium scribam quare ut eidem copiae manu propria scripta in iudicio et extra plena tribuatur fides, ego idem Josephus Soler notario et scriba praefatus hic me subscripti et meum quo ut or solitum apposui. Signum.

Nota dels papers los quals són per lo negoci de Bernat Bòria ferrer que era del Palau.

Carulus Dei gracia rex Castella Aragonum etc. comesque Barchinone etc.

Alexander Farnesius princeps Parmae insignis ordinis tozonis auri locumtenens et capitaneus generalis in presenti Cathaloniae Principatu et comittatibus Rossilonis et Seritaniae et capitaneus generalis regalis exercitus Principatus eiusdem dilectis et fidelibus regiis Joanni Vilagrassa baiulo villae del Palau de Anglasola vicariae Tarregae et aliis in acta presentationis presentium nomi vendis salutem et dilectionem noveritis que comparut coram nobis seu R. A. legitimus procurator Antonius Boria ferrarius quandam in scriptis obtullit suplicationem thenoris sequentis. Excel-lentíssim senyor Antoni Bòria ferrer, per los serts y lligítims títols és amo y senyor, y possessor, de una casa situada en la vila del Palau de Anglasola vegaria de Tàrrega, en la qual ha habitat juntament ab sa muller y família, y així mateix d'esta part de quatre o sinch anys ha habitat en dita vila. Lo que no obsta que Joan Vilagrassa batlle de dita vila, ni ha duptat, sens títol,

causa ni rahó, y sens cognitio de causa, y ab violència traurer a dit Bòria, muller y família de dita vila, fent-li amanesser que li torn(..) li traurien la roba de casa, y que'l posarien en un apretó. E com excel-lentíssim senyor en via de dret sie permès a qualsevol habitant, en qualsevol ciutat, vila o lloch del present Principat, y altrament no podie dit batlle de pròpia autoritat, y sens cognitio de causa, traurer a dit Bòria de dita vila y espoliar-lo de la casa que tenie y possehia en aquella, per tant y altrament firmant dret, y de dret per deu sous al dit Joan Vilagrassa y altres a qui convingué, suplique que dita ferma de dret hi admesa. Y restituït en dita vila y en sa pròpia casa, intentant per dit effecte aquella actis de espoli que de dret li és més útil y convenient, ab esmena y condemnatio de tots danys, gastos y despeses. Reservant-se totes les actions civils y criminals que li competeixen. Y la present causa, atès aquella és contra dit Vilagrassa batlle de dita vila. Et sich pretextu quia ordinarius nons est potens ésser evocada assí y a la R. A.. Y comet a algun dels nobles o magnífichs senadors de aquella, qui de lletres scitatòries y inhibitòries degudament provehetea y iustittia administre omni modo melior officio etc. Altissimus etc. E cull nos veri supplicationi predicta uti iusta et rationi consonae benigne annuentes causam have pretextu qui suplicatum fuit ad dictam R. evocavimus etc. Illaruke committimus magnifico et dilecto C. R. Joanni Colomer V. I. et dicta R. A. doctori cuius procutionem die et anno infrascriptis super hic factam in sequentes thenore presentum vos citamus vobisque dicimus et mandamus quatenus intra dies viginti sex et suem vespertine a die presentationis presentium vobis faciendo in antea continud numerandos per vos vel vostrum legitimum procuratorem comparatis coram nobis deu in dicta R. A. coram dicto magnifico relatore ad respondendum suplicationi presente et alia prossequendum et continuendum causam eandem et omnes et singulos illius actus utque ad sententiam diffinitivam inclusive alio quinciaeto dicto termino niti compaveritis ut pressentus prossedetur in dicta causa et eius meritis etc. Ut iurit fuerit et rationis vestra absentia in aliquo non obstante verum contumacia exigente. Deinde inhibentes ad penam florenorum auri aragonum quingentorum regiis inferendoque erariis dicimus et mandamus universis et singulis officialibus tam regiis que aliis ad quot espectat que constituto eis prius partem aliam fuisse citatam dummodo non impediatur executiu pentionum sensualium mortuorum et violariorum et causa non sit impositionum seu administrassionum quorumcumque officiorum civitatum villarum locorum seu confratriarum nec per sententiam in rem iudicatam transactam finita a cetero de dita causa et eius meritis nullatenus se intromitant nec in ea modo aliquo prossedant vel enantent sed partes et causam predictas ad nos seu ad dictum magnificum relatorum illico remittant iustitiae debitum sussepturos ausentes ab et eorum quolibet secut agendi omnem cum nullitatis decreto potestatem. Datum (...) die decima nona mensis septembris anno a nativitate Domini millesimo sexmo. septuagesimo sexto. Don Franciscus de Pons caudidicus.